

Türkiye'deki Başarısız Darbe Girişiminin Bangladeş'e Yansıması: Bengal'in Sosyopolitik Alanı Üzerine Bir Analiz

Abdullah al-Mamun¹

Bangladeş ve Türkiye 9.yüzyıldan beri birbirlerini tanıyan iki kardeş ülke ve iki millettir. İki ülkenin de bugüne kadar muhteşem bir geçmişi vardır. Bugün ikisi arasındaki ilişkiler geliştirilmektedir. İki millet de birçok kez demokrasiye karşı askeri girişimlerle karşılaşmıştır. Geçtiğimiz 15 Temmuz 2016'da, Türkiye, tüm dünyada tartışma konusu olan halkın yoğun katılımıyla başarısızlığa uğratılan bir darbe girişimi yaşadı. Ortadoğu'da bölgesel etkili, Müslüman nüfuslu bir Cumhuriyet olan Türkiye, Bangladeş'in kardeş ülkesidir. İki millet birbirlerini 9. yüzyıldan beri tanımaktadır. Bengal Müslümanlarının Türklerle olan ilişkileri daha önceki ataları olan Devlet-i Aliye² (Osmanlı) ile olduğu gibi kardeşliğe dayanır. Her iki millet bugün bile hatırı sayılır kültürel ve dini benzerliklere, ortak muhteşem bir geçmişe sahiptir. İki ülke birkaç başarısız olmak üzere birçok askeri darbe ile karşılaşmıştır. Ordu, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri hükümetler ve toplum üzerinde büyük bir etkiye sahip olmuştur.

Bu makale, başarısız olan darbe girişiminin, iki ülke arasında olması umutla beklenen ilişkilerin Bengal toplumuna nasıl yansıtacağını incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Bangladeş, Türkiye, Darbe Girişimi, Siyaset, Demokrasi

'Biz, her zaman anayasaya aykırı bir yönetim şeklinin karşısındayız. Türkler darbe girişimini başarısızlığa uğratarak gücün kaynağının millet olduğunu kanıtladı. Anayasaya aykırı hiçbir hükümet daha iyi şeyler getiremez.'

Sheikh Hasina

Bangladeş Halk Cumhuriyeti Başbakanı

'Japonya deprem ülkesi, Türkiye ise darbe ülkesi olarak bilinmektedir.' Orta doğuda bölgesel etkili, Müslüman nüfuslu bir Cumhuriyet olan Türkiye, Bangladeş'in kardeş ülkesidir. İki millet birbirlerini

¹Türkiye, İstanbul Üniversitesi Modern Tarih Dalı 2. Sınıf Yüksek Lisans Öğrencisi, Lisans İslam Tarihi ve Kültürü (Modern İslam Devletleri) Dakka Üniversitesi, Bangladeş

² Devlet -i Aliyye, Osman Bey tarafından kurulan Osmanlı Saltanatı ve Hilafetinin resmi adıdır. İmparatorluk kavramı Devlet-i Aliyye-i Osmaniye yerine kullanılmaktadır. Devlet-i Aliyye-i Osmaniye ve Osmanlı İmparatorluğunun tanımı ve doğası olarak birbirlerinden ayrı olduklarını belirtmekte fayda vardır.

9. yüzyıldan beri tanımaktadır. Bengal Müslümanlarının Türklerle olan ilişkileri daha önceki ataları olan Devlet-i Aliyye³ (Osmanlı) ile olduğu gibi kardeşliğe dayanır. Her iki millet bugün bile hatırı sayılır kültürel ve dini benzerliklere, ortak muhteşem bir geçmişe sahiptir. İki ülke birkaçı başarısız olmak üzere birçok askeri darbe ile karşılaşmıştır. Ordu, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri hükümetler ve toplum üzerinde büyük bir etkiye sahip olmuştur.

En son 15 Temmuz 2016'da bu millet bir kez daha Gülen hareketi(Fetö)⁴ tarafından destekli ordu içindeki küçük bir grubun başarısız darbe girişimi halkın topyekûn çabası ve siyasi partilerin desteği ile bastırmıştır. Bu Türk demokrasisine ve aynı zamanda ülkenin aşamalı gelişimine de büyük bir darbeydi. Başarısız darbe girişiminden sonra bu, tüm dünyada birçok yönden tartışılan bir konu haline geldi. Aynı zamanda bu konu Bangladeş toplumunda da farklı açılardan tartışılan bir konu haline geldi.

Türkiye – Bangladeş: Tarihi Geçmiş ve 15 Temmuz Darbe Girişimi

Bangladeş, dünyada 3.büyük Müslüman nüfuslu, bir Güney Asya ülkesidir. Ve Türkiye, Orta Doğuda etkili bir Avrasya ülkesidir. Daha öncede belirtildiği gibi iki ülke hem muhteşem bir tarihe hem de iyi ilişkilere sahip ülkelerdir; fakat bugünlerde ikisi arasındaki ilişkiler sosyo-ekonomik ve siyasi anlamda umulan bir seviyede değildir.

Resim: Türkiye ve Bangladeş Bayrağı

Bazı durumlarda kendimizi Türklere tanıttığımız zaman, özellikle genç Türkler 'Bangladeş Afrika'da mı?'⁵ diye soruyorlar. Ticari ilişkilerin yavaşça artarak devam etmesine rağmen, beklenen siyasi ilişkiler talebi karşılamamaktadır. Birçok Bangladeş Cemaati İslami lideri asıldığında, ölüm cezasına karşı bir ülke olan Türkiye her bir idama karşı çıkmıştır. Örneğin Mevlana Motiur Rahman Nizami idam edildiğinde Türkiye daha da büyük tepki verdi⁶. Türkiye darbe girişimi ile karşılaştığında,

*Türkiye, İstanbul Üniversitesi Modern Tarih Dalı 2. Sınıf Yüksek Lisans Öğrencisi, Lisans İslam Tarihi ve Kültürü (Modern İslam Devletleri) Dakka Üniversitesi, Bangladeş

³Devlet –i Aliyye, Osman Bey tarafından kurulan Osmanlı Saltanatı ve Hilafetinin resmi adıdır. İmparatorluk kavramı Devlet-i Aliyye-i Osmaniye yerine kullanılmaktadır. Devlet-i Aliyye-i Osmaniye ve Osmanlı İmparatorluğunun yapı ve tanım olarak birbirlerinden ayrı olduklarını belirtmekte fayda vardır.

⁴Askeri personeller tarafından açıklanmasıyla ve tüm medyada yayınlanmasıyla, aynı zamanda uluslararası topluluklar tarafından da tanındı. Fetö, Fethullah Terör örgütü anlamına gelir.

⁵Türkiye'de Türklere eğitim almak için kalanlar, yazara göre.

⁶Türkiye, kınama olarak Dakka büyükelçisini Ankara'ya çağırıldı.

Bangladeş halkının geneli Türkiye'nin yanındaydı ve medyada, özellikle sosyal medyada büyük bir yer aldı. Birçok bakış açısı üzerinden çeşitli analizler yapıldı.

Her iki ülkede başarılı ve başarısız birçok darbe girişiminde bulunuldu. Bangladeş, 1975'ten 2009' a kadar çeşitli başarısız denemelerle altı darbe girişimiyle karşı karşıya geldi⁷. Ve Türkiye, Cumhuriyet tarihinde⁸ dört büyük darbe⁹ ve 15 Temmuz gibi birçok başarısız darbe girişimleri ile yüzleşmiştir.

Bangladeş Toplumu Üzerindeki Etkileri

Bangladeş toplumunu etkileyen bu başarısız darbe girişimi aşağıdaki birçok yaklaşım ile ele alınacaktır:

a. Siyasi Boyut

Demokrasinin temel prensiplerine haiz bir ülke olan Bangladeş Halk Cumhuriyeti bağımsızlığını almış ve bu yolda amaçları doğrultusunda ilerlerken birçok kez darbe girişimlerine maruz kalmıştır. Yine de halk, hayallerini bırakmayıp birçok seçimde yer almaktan geri durmadı¹⁰.

Daha önce de belirttiğimiz gibi şu günlerde Türkiye-Bangladeş ilişkileri bozuk olmasına rağmen, kardeş ülke durumunu sürdürüyor. Etkili bir Orta Doğu ülkesi olan Türkiye, sosyo-politik alanda farklı bir şey deneyimlediğinde, genel olarak Bangladeş'te de tartışma konusu olmuştur. Her zaman olduğu gibi, Türkiye'deki darbe girişimi tamamen bir politik mesele olduğu düşünülmüş ve sadece kınanması gereken bir sorun olmuştur.

Başbakan Sheikh Hasina her zaman anayasaya aykırı rejimlere karşı olduklarını söyleyerek başarısız darbe girişimini kınamıştır. Türkler egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğunu onlara gösterdi. Ayrıca anayasaya aykırı hiçbir gücün daha iyi bir şey getiremeyeceğini belirtti. Başbakan, ayrıca Türk hükümetine kınama mektubu gönderdi.¹¹

Bununla birlikte, muhalif partiler de bu girişimi kınadı. Bangladeş'deki en büyük siyasi İslam partisi olan Cemaat-i İslam¹² kınama mektubu gönderdi. Aslında siyasi alanda bu konu çok derinden ele alınacak bir sorun olarak görülmedi. Durumun böyle algılanması, her iki ülke arasındaki ama her seviyedeki zayıf ilişkilere bağlanabilir.

⁷Bangladeş, zaman zaman darbe girişimleriyle karşılaştı tıpkı 15 Ağustos 1975, 3 KASIM 1975, 7 KASIM 1975, 30 MAYIS 1981, 24 MART 1982 ve 11 OCAK 2007.

⁸Türk tarihinde dört tarihi darbe tıpkı 27 MAYIS 1960, 12 MART 1971, 12 EYLÜL 1980, 28 ŞUBAT 1997

⁹2004'te iki darbe atlatmışız!

<http://www.haber7.com/siyaset/haber/230639-2004te-iki-darbe-atlatmisiz>http://web.archive.org/web/20160305012811/http://arsiv.sabah.com.tr/2007/07/21/haber_C4842A78487F4CF19D6BB26ACC85A448.html

Darbe yapmak da teşebbüs de suçtur.

<http://www.yenisafak.com/gundem/darbe-yapmak-da-tesebbus-de-suctur-373869>

Eryugur'un üçüncü darbe planı 'Eldiven' deşifre oldu.

<http://web.archive.org/web/20090603182205/http://www.zaman.com.tr:80/haber.do?haberno=711530>

¹⁰Bangladeş için katılım verileri <http://www.idea.int/vt/countryview.cfm?id=20>

¹¹Prothom alo, 16.07.2016

¹²Bangladeş Cemaat-i İslam, Türkiye'yi yöneten Ak partiye yakın dini siyasi parti görünümündedir.

b. Uluslar Arası Türk Umut Okulu: Gülen'e Bağlı Bir Okul

Uluslararası Türk Umut Okulu olarak isimlendirilen Bangladeş'teki Gülen okulu Bangladeş, Dhaka da yer alan Türk çalışanlar tarafından yönetilen bir okuldur. Okul 1996'da ilk kez öğrenci aldı ve resmi olarak 1997'de Türkiye Cumhuriyeti'nin eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından açıldı.

Resim: Uluslararası Türk Umut Okulu (Gülen'e bağlı bir okul) ve amblem

Okulun kuruluşundan bu yana yüksek Türk erkânı Bangladeş'e geldiğinde okulu ziyaret etti. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve eski Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da okulu ziyaret etti. Okul dört dala sahiptir ve nitelikli bir okul olarak bilinir. Sadece seçkinlerin çocuklarının eğitim alabildiği pahalı bir okuldur.

Aslında birçok Bengalli bu okulun Türk hükümeti tarafından doğrudan gözlemlenen ya da Türk hükümeti etkisinde olan bir Türkiye Cumhuriyeti Okulu olarak tanıdı. Hatta logosu bile onu, Türk insanların temsilcisi ve iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişimi için çalışıyor olduğunu düşünür¹³.

Şimdi ise umut okullarının, başarısız darbe girişiminin arkasında olan Gülen örgütüne bağlı olduğu apaçıktır, fakat ne yazık ki ortada okulun akıbetine ilişkin bir düşünce yoktur. Türk yetkililer konuya ilişkin bir düşünce içinde bulunuyor olabilirler.

c. Yazılı ve Elektronik Medya Üzerindeki Etkisi

Bangladeş medyası bu bakımdan önemli bir rol oynamıştır. Bazı medya organları, Cumhurbaşkanı Erdoğan karşıtı Batılı politikayı izlemiş olmalarına rağmen aynı zamanda Türk

¹³Umut Okulu'ndan mezun olduktan sonra Türkiye'ye getirilen, Türk Devleti tarafından okuldan atılmanın büyük üzüntüsünü benimle paylaşan bir öğrenci velisine tanık oldum.

milleti ile birlikte karşı durmuş ve eş zamanlı olarak canlı yayınlar ile Türk milletinin kahramanca çabalarını aktarmıştır.

a. Medya Değerlendirmesi

Resim: The Daily Star, Jugantar, Daily Inqilab and Kalerkantho

Yayınlanan dört büyük günlük gazetenin 16 Temmuz 2016'da nasıl kitlelerin darbe girişimini engelledikleri yukarıda gösterilmiştir.

Bangladeş'teki dört büyük gazeteden üçü ana dil Bengalce, diğeri ise ülkenin ikinci dili olan İngilizcedir. Bu gazeteler sırayla Jugantar¹⁴, Daily Inqilab¹⁵, Kalerkantho¹⁶ ve Daily Star¹⁷'dir. Bu dört gazetenin makalelerinin çoğu askeri darbe girişiminin nasıl başarısızlığa uğradığı ve Türk halkının ne kadar kahramanca davranışlar sergiledikleriyle alakalıydı. Konu ile ilgili bazı incelemeler (analizler) şunlardır;

¹⁴<http://www.jugantor.com/>

¹⁵<https://www.dailyinqilab.com/>

¹⁶<http://www.kalerkantho.com/>

¹⁷<http://www.thedailystar.net/>

Jugantar gazetesesi, alttaki fotoğrafin ‘100 yılın en iyi fotoğrafı¹⁸’ olduğunu iddia etti. Reuters'in haberinde yer aldığı gibi bu fotoğraf, ülkesinin demokrasisini korumak için tankın önünde duran bir insanı gösteriyor. Bununla birlikte, bu fotoğraf kısa sürede sosyal medyada popüler oldu.

অনলাইন ডেস্ক | প্রকাশ : ১৬ জুলাই, ২০১৬ ১১:৪৯:২৩

শতাব্দীর সেরা ছবি!

Resim: Askeri Tankın Önünde Duran Bir Adam

Jugantar gazetesesi hükümetin yanında yer alan darbe girişimi karşıtı söylemlerden bahsetmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Başkanı Devlet Bahçeli'nin, Türkiye Başbakanı Binali Yıldırım'ı telefonla aramasına özel önem verildi. Devlet Bahçeli partisinin halkla birlikte olduğunu milletine bildirdi: “Eğer demokrasi ve millet birliği çöküntüye uğrarsa iç savaş başlayabilir.” Halkların Demokratik Partisi (HDP) liderleri de “Hiç kimse insanların kabul ettiği bir gücü görmezden gelemeyiz.” açıklamasını yaptı¹⁹.

Daily Star, ‘Türkiye’deki darbe girişimi: 16 Temmuz’dan bu yana ne biliyoruz’ diye yazdı. Gelişmeler burada analiz edilmeye çalışıldı. Şöyle ki;

¹⁸<http://www.jugantor.com/online/international/2016/07/16/19232/%E0%A6%B6%E0%A6%A4%E0%A6%BE%E0%A6%AC%E0%A7%8D%E0%A6%A6%E0%A7%80%E0%A6%B0-%E0%A6%B8%E0%A7%87%E0%A6%B0%E0%A6%BE-%E0%A6%9B%E0%A6%AC%E0%A6%BF!>

¹⁹<http://www.jugantor.com/online/international/2016/07/16/19250/অভ্যুত্থান-চেপ্টার-বিরুদ্ধে-তুর্কি-বিরোধী-দলগুলোও>

“Kendilerine Yurtta Sulh Konseyi adını veren grup, anayasal düzeni, demokrasiyi, insan hakları ve özgürlüklerini güvence altına almak, onarmak ve ülkedeki kanunun üstünlüğünü sağlamak için geçen Cuma günü sokağa çıkma yasağı ve sıkıyönetim ilan ettiler.”²⁰

Gazetede; Sayın Erdoğan’ın ifade ettiği gibi Gülen hareketinin darbe girişiminin arkasında olduğu ve medya, polis, hukuk olmak üzere Türk toplumunu etkilediği bildirilmektedir. Ancak bunun Gülen tarafından yalanladığı iddia edilmiştir.

Bu gazete ayrıca, Başbakan’a atıfta bulunarak devlet kurumları üzerinde tam kontrole sahip oldukları açıklamalarına değindi. Bu süreçte Başbakan, adalet ve içişleri bakanlarının yanı sıra Türkiye 1. ordu komutanı başkentteki makamlarından uzaktaydılar. 1. ordu komutanı Orgeneral Ümit Dündar, daha öncesinden darbe girişiminin engellendiğini açıklamıştır²¹.

Darbe girişiminde şöyle bir yol izlemiştir:

²⁰<http://www.thedailystar.net/world/attempted-coup-turkey-what-we-know-so-far-1254682>

²¹Ibid

Turkey coup attempt

- ▶ Army troops took to the streets late Friday
- ▶ A group calling itself the "Council for Peace in the Homeland" declared martial law and a curfew
- ▶ Government-backed jets downed pro-coup aircraft and bombed tanks in the capital
- ▶ Officials were insisting Saturday the attempt was falling apart

Resim: Darbe girişimi

Türkiye'deki darbe girişimi

- ▶ Ordu birlikleri Cuma günü sokaklara ilerledi.
- ▶ Kendilerine Yurtta Sulh Konseyi adını veren gurup sokağa çıkma yasağı ve sıkıyönetim ilan ettiler.
- ▶ Hükümet destekli jetler darbe öncesi helikopterleri düşürdü ve başkentteki tankları bombaladı.
- ▶ Resmi makamlar cumartesi günü darbe girişiminin düştüğünü açıkladı.

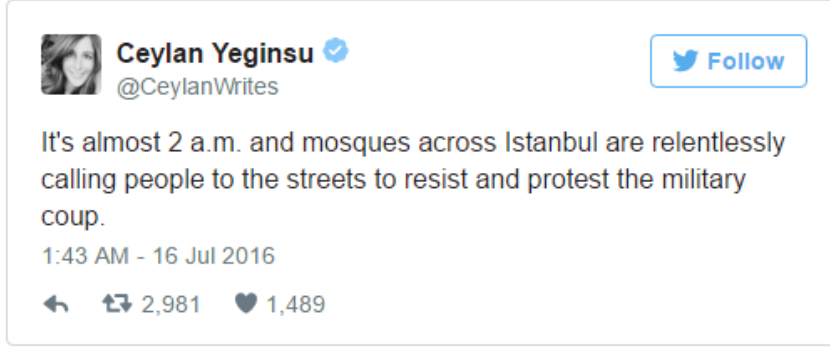
The Daily Star, ayrıca nedenlerini dikkate alarak, Erdoğan'ın durumunu ve konuşmalarını bildirdi²².

The Daily Star gazetesi, Türkiye'deki Darbe girişiminin engellemelere rağmen sosyal medyada canlı olarak yayınlanması ve özellikle Erdoğan'ın sosyal medyayı kontrol etme politikası açıklandı ve daha sonra bir görüntülü arama yaparak halkı sokağa davet ettiğinin altını çizerek aktardı. Sayın Erdoğan "**Ben halkımı demokrasimize ve milli irademize sahip çıkmak için, havaalanlarına ve meydanlara çağırıyorum**" diye tweet attı ve başbakan tarafından gönderi tekrar tweetlendi ve darbe resmi başkanlık hesaplarında kınandı²³. İki paylaşım aşağıdadır:

²²Ibid

²³<http://www.thedailystar.net/world/turkey-coup-bid-carried-live-social-media-despite-blockages-1254562>

Resim: Vatandaş tarafından gönderilmiş, darbe çabaları sırasında durumu nitelendiren bir tweet

“Neredeyse saat iki olmak üzere ve İstanbul civarındaki camiiler durmaksızın askeri darbeyi protesto etmek ve darbeye direnmek için insanları sokaklara çağırıyor”

Yurtdışından Tepkiler:

Gazeteler, ayrıca yurtdışından gelen tepkilere yer verdi. Özellikle uluslararası toplumların anlık cevabının nasıl ve ne olduğu, olayın akışını değiştirebilen özel önem taşıyan anlık cevaplar olarak görüldü. Yurtdışından gelen tepkiler arasında, ABD Başkanı Barack Obama, Milli Güvenlik Konseyi'nin toplanmasını talep etti. Ayrıca Kalerkantho, Başkan Obama'nın dış politika hakkında geniş çapta bilgilendireceğini belirtti.²⁴

Alman Şansölye Angela Merkel sert bir dille darbe planlayıcıların derhal kanunlar önünde yargılanmasını isteyerek kınadı.²⁵

²⁴<http://www.kalerkantho.com/online/world/2016/07/16/381671>

²⁵<http://www.kalerkantho.com/home/printnews/381672> Aslında birkaç batı ülkesi, az ya da çok darbe çabalarının başarısız olduğuna tepki gösterdi; Hatta bazı batı ülkeleri Türk genel hukukuna göre yargıyı vurguladı. Bazı politikacılarla AB ve ABD'li insanlar tarafından gündeme getirilen bir yürütme sorusu endişelerini dile getirdiğinde bile. Aslında batı dünyası, darbe çabasından kısa süre sonra demokrasinin korunması yerine, hukuk kuralları ya da despotizm üzerine vurgu yaptı. Hatta Erdoğan'ın Başkanı bile Batı dünyasını, karışıklık ya da tereddüt kurallarına ilişkin gereksiz kaygılardan dolayı doğrudan eleştirdi.

Resim: Alman Şansölye Angela Merkel

Kalerkantho ayrıca Hindistan vatandaşlarının Türkiye'ye gitmemelerini ve Türkiye'de kalanlarında ikamet edenlerin yerlerinden ayrılmamaları konusunda uyarın Hindistan Dış İşleri Bakanı Sushma Swaraj gibi yerel tepkilere de yer verdi. Ayrıca vatandaşlarından Türkiye'deki Hindistan büyükelçiliğiyle iletişimlerini sürdürmelerini istedi. Ayrıca özel bir yardım hattı vatandaşlarına sunuldu.²⁶

The Daily Star gazetesi “NATO Şefi Jens Stoltenberg, halk ve siyasi partilerin demokrasiye ve demokrasiyle seçilmiş Türkiye hükümetine gösterdiği güçlü desteğe övgüde bulunduğunu” bildirdi. Rusya Dışişleri Bakanlığı, Türkiye'deki terör unsurları ile komşu ülkelerdeki silahlı çatışmaların birleşmesiyle darbe girişiminin uluslararası ve bölgesel istikrara karşı artan bir risk getirdiğini belirterek tepki gösterdi ve kınadı.²⁷

Aynı zamanda, Fransız Dışişleri Bakanı Jean Marc Ayrault'da yaptığı konuşmada, ülkesinin, Türk demokrasisinin bu testten güçlenmiş şekilde çıkacağını umduğunu ve temel özgürlüklere daha da saygı duyulacağını söyledi.²⁸

Erdoğan darbe gecesinde halktan sokakları kontrol altına almasını istedi. Yeniden, twitter aracılığıyla halktan geceleri beklemesini istediği Jugantar tarafından vurgulandı.²⁹ Ayrıca Erdoğan, darbenin durumu ne olursa olsun geceleri sokakta olmamız gerektiğini ekledi.

law. <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/turkey-coup-could-threaten-countrys-nato-membership-john-kerry-warns-a7142491.html#gallery><https://www.theguardian.com/world/2016/jul/18/european-leaders-urge-turkey-to-respect-rule-of-law-after-failed-coup><http://www.hurriyetdailynews.com/germany-urges-turkey-to-respect-rule-of-law-after-failed-coup-attempt.aspx?pageID=517&nID=102615&NewsCatID=351>

²⁶<http://www.kalerkantho.com/online/world/2016/07/16/381517>

²⁷Ibid

²⁸Ibid

²⁹<http://www.jugantor.com/online/international/2016/07/16/19269/সমর্থকদের-রাজপথে-থাকতে-বললেন-এরদোগান>

সমর্থকদের রাজপথে থাকতে বললেন এরদোগান

ফের সেনা অভ্যুত্থান ঠেকাতে নিজ দলের সমর্থকদের রাজপথে থাকার আহ্বান জানিয়েছেন তুরকের প্রেসিডেন্ট রিসেপ তাইয়িপ এরদোগান।

Resim: Cumhurbaşkanı tarafından darbe gecesi sokağa çağırılmış insanlar. Resim, sokaktaki insanların durumlarını gösteriyor.

Her an başka bir darbe girişimi meydana gelebilirdi. Askeri grubun kontrol edilemediğinden hatta güvenlik güçleriyle bazı çatışma haberlerinin duyulduğundan söz etmiştir.³⁰

Bir diğer Bengal gazetesi ‘Daily Inqilab’, 16 Temmuz’da darbecilerin halkın kararlı duruşuyla teslim oluşlarını gözlemledi.

অভ্যুত্থানকারী তুর্কি সেনাদের আত্মসমর্পণ

প্রকাশের সময় : ২০১৬-০৭-১৬

Share on -

Resim: Ordunun teslim olmasından sonra halk tankların kontrolünü ele aldı.

³⁰Ibid

Erdoğan'ın konuşması darbecilerin devlete ihanet ettiği yönündeki girişimine işaret etti. Ayrıca, darbe girişiminin nasıl başarısız olduğu nedenlerine dikkat çekti.

The Daily Star Türk darbecilerin Yunanistan'a iltica talebinde bulunduğunu bildirdi. Atina Haber Ajansına dayandırdığı haberinde sığınmacıların üç binbaşı, üç yüzbaşı, iki kıdemli astsubay olduğunu bildirdi. Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu "Yunanistan' dan sekiz suçlunun olabildiğince çabuk geri iadesini istedik" dedi. Yunan Savunma bakanlığından bir yetkiliye göre, "Helikopter derhal Türkiye'ye geri gönderilmek için hazırlandı" ve Yunan hükümet sözcüsü, Olga Gerovassili "Sığınmacılarla ilgili olarak, uluslararası hukuka göre hareket edeceğiz" ifadesine yer verdi. Gerovassili Atina'nın, Türk yetkililerle temas halinde olduğunu ve Türk anayasalarına karşı bir darbe girişiminde bulduklarını göz önünde tutulacağını da ekledi. Yunanistan Başbakanı Alexis Tsipras, Cumartesi sabahı demokratik bir şekilde seçilmiş Türk hükümetini desteklediğini ifade etti.³¹

Dahası bu gazeteler 16 Temmuz'da son darbeci grubun teslim olduğundan, yaklaşık 3000 tutuklamanın olduğundan ve darbe teşebbüsü sırasında 265 kişinin öldürüldüğünden, 2745 hâkimin görevden alındığı gibi son güncel gelişmeleri vermişlerdir.³²

b.Elektronik Medya

Başarısız olan darbe girişimi uzun süre önemli yer tuttu. Herhangi yeni gelişmeler anında yayınlandı. Televizyon sektöründe son dakika haberlerine yer vermeye özen gösterildi. Talk showlarda, röportajlarda, tartışma programlarında hep tartışılan bir konu oldu. Türk demokrasisi, politikaları ve siyasetçileri, gelişim, Erdoğan, Türkiye-Avrupa ilişkileri, Türkiye-Amerika ilişkileri, Suriye savaşı, Gülen Hareketi tartışılan konular arasında idi.

c. Sosyal Medya

Çoğu tartışma ve münazaralar başta Facebook olmak üzere tüm sosyal medyada yer aldı. Özellikle genç nesil bu konuyu göz önüne alarak birçok gruba ayrıldı. Aşağıdaki gibi bazı sorular can alıcı konu haline geldi.

- ✓ Niçin oldu? Bir diktatör olarak Erdoğan'ın kurallarından mı yoksa önde gelen bir İslami lider olduğu için batının komplosu mu; batılı ülkeler ile tartışma yaratmak olarak da görüldü.
- ✓ Bazı kullanıcılar bunu Türk ordusunun çağlar boyunca politikacılar üzerindeki etkisi olarak gördü.

³¹<http://www.thedailystar.net/world/turkish-coup-plotters-request-asylum-greece-1254688>

³²<http://www.thedailystar.net/world/turkish-coup-plotters-request-asylum-greece-1254688>

- ✓ Kesinlikle, kullanıcıların büyük çoğunluğu Erdoğan'ı bir karizmatik lider ve gelişmiş modern Türkiye'nin, Atatürk'ten sonra ikinci lideri olarak kabul edildiği görüşlerini paylaştılar.
- ✓ Birçok kullanıcı Erdoğan'ın birçok ülkeden yüzlerce mülteci Müslümanın kurtarıcısı olduğunu, Müslüman dünyasında Suriye, Filistin gibi ülkelerde zulüm ve baskıya karşı Müslüman toplumunun yükselen sesi olduğunu ve hatta onu Ümmetin lideri olarak gördüklerini gönderilerinde içtenlikle paylaştılar.
- ✓ Gülen kimdir, amaçları ve hedefleri (?)okulları hepsi tartışma konusu olmuştur.
- ✓ Erdoğan'ın darbe girişimine karşı koyma politikası, başarısızlıktan hemen sonra özellikle resmi ya da resmi olmayan farklı kurumlardan yüzlerce darbeci personelin meşru olup olmamaları, diktatörleşip diktatörleşmediği, gibi sorular tartışmaların önemli konusuydu.
- ✓ Tekrar dönecek olursak, Gülen'e kim destek çıktı? Bir cemaat lideri olarak dünya çapında nasıl böyle ağ kurdu? Bu nasıl mümkün oldu? CIA ve MOSSAD'ın bile hareketin arkasında olduğu düşünülüyor.

d. En çok Tartışılan Konular

Darbe girişiminin başarısız olmasından sonra bu durum ülkedeki her kesimden insanın tartıştığı konu oldu. Yukarıda söz edilenler ile birçok noktaya varmak mümkün. Bu olay birçok açıdan tartışılan çok önemli bir sorun haline geldi. Bahsi geçenlerden bazıları;

- ❖ 'Erdoğan liderlikten kahramanlığa' askeri darbeyi karizmatik liderliğiyle başarısızlığa uğrattı. (Daily Sangram tarafından dikkate alınmış)
- ❖ Tartışmanın en önemli konusu askeri darbenin arkasında kim olduğuydu; ABD mi, İsrail mi? Konusu tartışıldı. Üç eski CIA personelinin komplocu askeri darbe girişimcilerine destek verdiği şüphesi insanları şüpheye düşürmesi gibi. İkinci olarak, Amerikan komutanı Campbell'de bu işin arkasında mıydı? Campbell şu iddiayla suçlanıyordu; Türkiye'ye gizlice gelip, Gülemlerle buluşup, askeri darbe komplocularını desteklemesi, Yeni Şafak³³ gazetesindeki alıntıya göre incelenmesi gereken konu olarak ortaya çıkmıştır.
- ❖ Bir diğer nokta ise, Gülen böyle bir şeyi talep etsin ya da etmesin bu bir tiyatrodur fakat günün sonunda her şey ortaya çıkmıştır ve hiçbir sağduyu böyle bir şeyi kabullenemez. Aynı zamanda Fox haberlerinde, Ralph Peters hayal kırıklığına uğradığını

³³<http://www.yenisafak.com/en/news/us-commander-campbell-the-man-behind-the-failed-coup-in-turkey-2499245> and <http://www.dailystar.co.uk/news/latest-news/533698/turkey-coup-incirlik-ss-air-base-cia-general-John-Campbell-Erdogan-conspiracy-theory>

şu sözlerle belirtti: **‘Türkiye için son umut sona eriyor, darbe başarılı olsaydı bizler kazanan olacaktık.’**³⁴Darbenin arkasında kim olduğu sorusu dikkate alındığında tüm bu yapılanlar insanların kafasının karışmasına neden oldu.

- ❖ Erdoğan’ın sonraki tavrı ne olacak? Diktatörlük mü? Başarısız darbe girişiminin Erdoğan’a ve ülkenin demokrasisine küçük de olsa yardımı olduğu ifade edildi.³⁵
- ❖ Darbeciler tarafından yapılanlar; halkını öldürmek, kendi meclisini bombalamak gibi teşebbüs ve denemeler Türk ordusunun karakterini yansıtmadığı ama derinden incelenmesi gereken bir konu olduğu tespiti yapıldı.³⁶

Medyada Kullanılan Bilgi Kaynakları

Bangladeş medyası genel itibariyle kullanılan uluslararası haberler için İngiliz diline bağlıdır. Böylece medya Türkiye’nin son durumunu İngiliz gazeteleri ve kanallarında da araştırma fırsatı buldu. Bunun şüpheli olduğunu bilmelerine rağmen haber toplamak için başka hiçbir yol yoktur. Türkiye resmi işlerinde bile kendi dilini kullanmayı tercih eden bir ülkedir ve İngilizce kullanan medyanın bu tür durumlarda kendi milleti için ne kadar önemli olabileceğini düşünmediler. Böylece uluslararası toplum yalnızca İngiliz kaynaklara bağlı kalabildi. Aynı şey darbe girişimi hususunda meydana geldi.

Bangladeş medyasının genel bilgi kaynakları aşağıdadır:

- Guardian
- BBC
- CNN
- Daily Mail
- Reuters
- Washington Post
- The Telegraph
- Aljazeera (İngilizce)
- Yeni Şafak (İngilizce)
- Project-Syndicate

³⁴www.foxnews.com/opinion/2016/07/16/turkeys-last-hope-dies.html

³⁵<http://www.thedailystar.net/op-ed/turkeys-baffling-coup-1255735>

³⁶Ibid

Sosyo-Politik Deęerlendirmenin Yansıması: İki Ülke Arasında Beklenen Olası İlişkiler.

Bangladeşlilerin Türklere karşı tepkisi olumlu olmakla birlikte Türkçe yayınlarda ve Türkçe ile alakalı şeylerde bile çok olumlu bir şekilde karşılanır. Her zaman olduğu gibi ciddi miktarda Bangladeşli'den oluşan grup, darbe gecesini Türk kardeşleri için dua ederek geçirdi. Genelde bu ulus: ne şimdi ne de sonra hiçbir sosyo-ekonomik ve siyasi alanda Türkiye ile sorun yaşamak istemezler. Balkan Savaşı (1911-12) süresince Türk kardeşlerine tıbbi yardım göndermesinin sebebi, Halife'nin emri ile Hilafetin ve iki kutsal şehir olan Mekke ve Medine'nin korunması için İngiliz askerlerine başkaldıran mazide yatmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'nda Mustafa Kemal'in önderliğindeki destansı rolü Bangladeş eğitimi ve kültürünü önemli ölçüde etkilemiştir. Türkiye Cumhuriyeti'nin uyguladığı politikalar ve sosyo-politik reform girişimleri bu ülke tarafından ayrıca takip edildi. Dolayısıyla; iki ulus tarafından paylaşılan destansı bir tarih vardır.

İkinci olarak: siyasi bakımdan darbe girişimi, iki ülkenin siyasetçileri arasındaki zayıf bağların ve muhalefet partilerinin güçlü olmadığı dönemde, Bangladeş'in zor bir süreçten geçmesi yüzünden daha fazla tartışılmadı.

Üçüncü olarak: İki ülke askeri müdahale açısından aynı sorunlarla yüzleşti. Öyleyse gelecekte birlikte iş yapabilirler.

Dördüncü olarak: Türk milleti Bangladeşli kardeşlerini yalnızca bilirken, Bangladeş insanı cana yakın hatta Türk Ulusuna bazı durumlarda duygusal olduğu ve sempati gösterdiği için kriz zamanında demokratik kurumlarıyla beraber yanında oldu. İş birliği, sosyo-ekonomik ve kültürel aktiviteler artırılabilir.

Beşinci olarak: Türk medyası farklı dillere örneğin Arapça, İngilizce vb gibi en çok kullanılan uluslararası dillere önem vermelidir. Bu bilginin doğru iletilebilmesi ve ilişkileri sürdürmek için yardımcı olacaktır.

Altıncı olarak: Türk milletini önemsedikleri için, Bengalli gençler birçok açıdan tartışma ve analizler yapmıştır. Dolayısıyla iki genç nesil için öğrenci değişimi, gençlik merkezleri gibi bazı programların barındırılması gerekmektedir.

Yedinci olarak: Bangladeş'te Umut okulları gibi Gülen okulları insanlığı aldatıyor olduğu için kapatılmalı ya da farklı müfredat ve farklı insanlarla yürütülmelidir. Bununla beraber politika ve medya vasıtasıyla Gülen benzeri herhangi bir harekete ilişkin sosyal farkındalık sağlanmalıdır.

Buna ek olarak, 250 milyon civarında insan gücü, dini ve kültürel benzerlikleri olan iki büyük Müslüman ülkenin, işbirliği ve beraberlik içerisinde sosyo-ekonomik ve politik şartlarını zenginleştirebilir.

